

OLGA TOKARCZUK – UNTRANSLATABLE?

LITERATURA JAKO TŁUMACZENIE ŚWIATA

23 lipca 2025 (środa)

godz. 15:00–19:00

Sala Szafirowa POSK (2. piętro)

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM NAUKOWE

INTERNATIONAL ACADEMIC SYMPOSIUM

23 July 2025 (Wednesday)

Sapphire Room, Polish Social and Cultural Association, London

Serdecznie zapraszamy na sympozjum poświęcone wybranym aspektom przekładu i recepcji twórczości Olgi Tokarczuk – jednej z najważniejszych autorek współczesnej literatury europejskiej, laureatki Literackiej Nagrody Nobla za rok 2018. W takich utworach jak *Bieguni*, *Prowadź swój pług przez kości umarłych* czy *Księgi Jakubowe* Tokarczuk snuje wielowymiarowe narracje zakorzenione w języku, historii i kulturze Europy Środkowo-Wschodniej. Jej proza porusza się w przestrzeni pogranicza: geograficznego, kulturowego i duchowego. Tokarczuk przygląda się tożsamościom złożonym z wielu warstw – od Dolnego Śląska, przez Polskę, Czechy i Niemcy, aż po Ukrainę, Białoruś i Rosję – konsekwentnie wykraczając poza narodowe ramy i poddając refleksji tradycyjne opowieści o przynależności. W jej pisarstwie odnaleźć można echa historii migracji i przesiedleń, inspiracje słowiańską kosmologią, astrologią i duchowością ludową.

Podczas sympozjum zastanowimy się, jak te złożone warstwy znaczeń funkcjonują w przekładzie – co zostaje przeniesione, a co, paradoksalnie, zyskuje nowe życie i wybrzmiewa z nową siłą. Porozmawiamy także o roli tłumacza jako pośrednika między językami, kulturami i sposobami postrzegania świata. W programie przewidziane są wystąpienia badaczek z Wielkiej Brytanii i Izraela oraz rozmowa z Antonią Lloyd-Jones – wieloletnią tłumaczką twórczości Tokarczuk na język angielski, której przekłady i działalność promocyjna odegrały kluczową rolę w międzynarodowym odbiorze autorki.

We warmly invite you to an academic symposium devoted to selected aspects of the translation and reception of Olga Tokarczuk's work – one of the most important voices in contemporary European literature and winner of the 2018 Nobel Prize in Literature. In novels such as "Flights", "Drive Your Plow Over the Bones of the Dead" and "The Books of Jacob", Tokarczuk constructs multilayered narratives rooted in the languages, histories and cultures of Central and Eastern Europe. Her prose moves within the spaces of borderlands – geographical, cultural and spiritual. Tokarczuk explores identities composed of many overlapping layers – from Lower Silesia through Poland, the Czech Republic and Germany, to Ukraine, Belarus and Russia – consistently stepping beyond national frameworks and questioning traditional narratives of belonging. Her writing draws on the histories of migration and displacement, as well as Slavic cosmology, astrology, folk spirituality, and figures from the margins of mythology and Eastern Christian mysticism.

During the symposium, we will examine how these intricate layers of meaning function in translation – what is carried over and, paradoxically, what gains new life and resonance. We will also reflect on the role of the translator as a cultural mediator between languages, traditions and worldviews. The programme includes presentations by scholars from the UK and Israel, as well as a conversation with Antonia Lloyd-Jones – a long-standing translator of Tokarczuk's work into English, whose translations and promotional efforts have played a key role in the author's international reception. The symposium will conclude with an open discussion with the audience.

** Practical Note: Conducted in Polish · Open to all · Questions welcome in English*

PROGRAM / PROGRAMME

15:00–15:15

OTWARCIE SYMPOZJUM I WPROWADZENIE / OPENING & INTRODUCTION

- **Prof. Włodzimierz Mier-Jęrzejowicz** (Rector of PUNO)
- **Dr Justyna Gorzkowicz:** *Tłumacz jako mediator międzykulturowy / Rethinking Translation as Cultural Mediation*

15:15–16:45

BLOK I – KONTEKSTY TŁUMACZENIA I RECEPCJI / BLOCK I – CONTEXTS OF TRANSLATION AND RECEPTION

Prowadzenie / Chair: Dr Justyna Gorzkowicz (czas trwania / duration: 2 x 45 min.)

- **Dr Dorota Burda-Fischer** (Haifa Interdisciplinary Unit for Polish Studies, University of Haifa): *Tłumaczenie i recepcja „Ksiąg Jakubowych” w języku hebrajskim / Translation and Reception of “The Books of Jacob” in Hebrew*
- *Prowadzić tekst przez języki. Tłumacząc Tokarczuk / Guiding a Text Through Languages: Translating Tokarczuk.* Conversation with **Antonia Lloyd-Jones**

16:45–17:00

Przerwa kawowa / Coffee break

17:00–17:40

BLOK II – W BRYTYJSKIM OBIEGU AKADEMICKIM / BLOCK II – IN THE BRITISH ACADEMIC CIRCULATION

Prowadzenie / Chair: Dr Agnieszka Szajner (czas trwania / duration: 2 x 20 min.)

- **Prof. Katarzyna Zechenter** (University College London): *Olga Tokarczuk i Wisława Szymborska. Paradoxy, wiedza i literatura / Olga Tokarczuk and Wisława Szymborska: Paradoxes, Knowledge, and Literature*
- **Agnieszka Puchalska** (doktorantka / PhD Candidate, UCL SSEES): *Nowe życie tekstu? Olga Tokarczuk, Walter Benjamin i znaczenie przekładu / A New Life for the Text? Olga Tokarczuk, Walter Benjamin and the Meaning of Translation*

17:40–18:40

Dyskusja moderowana z udziałem publiczności / Moderated Discussion with the Audience

Moderator: **Dr Agnieszka Szajner**

18:40–19:00

Zakończenie i rozmowy nieformalne przy poczęstunku / Closing Remarks and Informal Conversations over Light Refreshments

KOMITET ORGANIZACYJNO-NAUKOWY / ORGANISING COMMITTEE:

dr Justyna Gorzkowicz (OBeDEP, PUNO), dr Agnieszka Szajner (PUNO), red. Regina Wasiak-Taylor (ZPPnO), Wojciech Klas (PUNO), Urszula Lennik (PUNO), Małgorzata Mroczkowska (ZPPnO)

ORGANIZATORZY / ORGANISED BY:

Zakład Współczesnej Kultury Literackiej i Artystycznej / Contemporary Literary and Artistic Culture Unit, Polish University Abroad in London (PUNO) & Ośrodek Badań Dziedzictwa Emigracji Polskiej (OBeDEP) / Research Centre on the Legacy of Polish Migration, Union of Polish Writers Abroad (ZPPnO)

ABSTRACTS

DR DOROTA BURDA-FISCHER

Tłumaczenie i recepcja „Ksiąg Jakubowych” w języku hebrajskim

Pierwszą książką Olgi Tokarczuk wydaną kiedykolwiek w Izraelu były *Księgi Jakubowe* przetłumaczone jako סִפְרֵי יַעֲקֹב (*Sifrei Yaakov*) przez Miriam Borenstein, które ukazały się w 2020 roku w wydawnictwie Carmel Publishing House. Od początku było jasne, że tłumaczenie będzie zadaniem złożonym. Oprócz doświadczonej tłumaczki z polskiego na hebrajski, zatrudniono również zespół konsultantów - ekspertów od mistycyzmu żydowskiego i kabały. Wynikało to z wyjątkowej tematyki, której dotyczą *Księgi Jakubowe*. Oczywiście spodziewano się, że książka spotka się ze szczególnym odbiorem w Izraelu, jednak okazała się ona też niezwykle wymagająca dla tłumaczki na język hebrajski. Wykład przedstawia dwa rodzaje problemów dotyczących *Ksiąg Jakubowych*. Po pierwsze, przedstawia możliwe dylematy związane z postrzeganiem tematu książki wśród czytelników języka hebrajskiego. Po drugie, podkreśla wyzwania techniczne wynikające z częstej obecności mistycyzmu żydowskiego i języka hebrajskiego w oryginalnej polskiej wersji książki. Wreszcie prezentacja pokazuje, w jaki sposób unikalne podejście hebrajskiego tłumaczenia wraz cennymi spostrzeżeniami ekspertów mogą mieć wpływ na tłumaczenia tego dzieła na inne języki.

Translation and Reception of the “Books of Jacob” in Hebrew

The first Olga Tokarczuk book published ever in Israel was “Księgi Jakubowe” (The Books of Jacob) translated as סִפְרֵי יַעֲקֹב (Sifrei Yaakov) by Miriam Borenstein, which came out in 2020 in Carmel Publishing House. It was clear from the beginning that the translation would be a complex task. Apart from the experienced Polish Hebrew translator, a consulting team of Jewish mysticism and Kabbalah experts was also employed. It was due to the unique topic that The Books of Jacob touch upon. Obviously, the book was expected to receive a special reception in Israel and proved incredibly challenging for the Hebrew translator. The talk presents two kinds of problems regarding “The Books of Jacob”. First, it introduces some challenges regarding the perception of the book among Hebrew language readers. Secondly, it highlights technical challenges arising from the frequent presence of Jewish mysticism and the Hebrew language in the original Polish version of the book. Finally, the presentation examines how the Hebrew translation's unique approach offers valuable insights for translating this work into other languages.

PROF. KATARZYNA ZECHENTER

Olga Tokarczuk i Wisława Szymborska. Paradoxy, wiedza i literatura

Moje wystąpienie koncentruje się na mowach noblowskich Wisławy Szymborskiej i Olgi Tokarczuk. Mając na uwadze, że Nagroda ta ma szczególne znaczenie i nie tylko wynosi twórczość autora na arenę międzynarodową, warto zauważyć, że laureat przemawia zarówno jako artysta, jak i intymny krytyk własnej twórczości. W przypadku polskiego pisarza mówienie o własnym pisaniu i jego wpływie wiąże się również z refleksją nad szczególną rolą, jaką literatura tradycyjnie odgrywała w kulturze polskiej od czasów romantyzmu. W wystąpieniu przyjrę się po pierwsze temu, jak Szymborska i Tokarczuk analizują współczesny świat, a po drugie – co implikują na temat relacji między literaturą a moralną odpowiedzialnością wobec wspólnoty. Jest to szczególnie istotne w kontekście długiej tradycji literatury jako nośnika wartości w polskiej kulturze na przestrzeni ostatnich dwóch stuleci, jak również w świetle zapisu w testamencie Alfreda Nobla, zgodnie z którym laureat powinien „przynieść największą korzyść ludzkości”.

Olga Tokarczuk and Wisława Szymborska: Paradoxes, Knowledge, and Literature

My paper focuses on the Nobel Prize acceptance speeches of Wisława Szymborska and Olga Tokarczuk. Bearing in mind that the Nobel Prize carries a particular significance and not only catapults the author's work onto the world stage, the laureate speaks both as an artist and as an intimate critic of their own work. For a Polish writer, speaking about their own writing and its influence also entails reflecting on the elevated role that literature has traditionally played in Polish culture since the Romantic period. In this presentation, I will explore, firstly, how Szymborska and Tokarczuk analyse the modern world; and secondly, what they suggest or imply about the relationship between literature and moral

responsibility towards the collective. This is especially pertinent when considering the longstanding role of literature in Polish culture over the past two centuries, as well as the Nobel Prize's stipulation that the recipient should have conferred "the greatest benefit on mankind."

AGNIESZKA PUCHALSKA

Nowe życie tekstu? Olga Tokarczuk, Walter Benjamin i znaczenie przekładu

W swoich rozważaniach nad tłumaczeniem zarówno Walter Benjamin, jak i Olga Tokarczuk akcentują jego wymiar filozoficzny i egzystencjalny – wyraźnie przekraczający granice językowej ekwiwalencji. W klasycznym esej *Zadanie tłumacza* Benjamin twierdzi, że istotą przekładu literackiego nie jest dosłowność, lecz ujawnienie głębokich relacji między językami, które określa mianem „czystego języka” – wykraczającego poza struktury poszczególnych systemów. Dobrze wykonany przekład nie tylko odzwierciedla intencję oryginału, ale też staje się samodzielnym bytem tekstowym, obdarzającym dzieło nowym wymiarem. Tokarczuk w esej *Prace Hermesa. Jak tłumacze codziennie ratują świat* przedstawia przekład jako formę międzykulturowego pośrednictwa. Odwołując się do figury Hermesa – boskiego posłańca – ukazuje tłumaczy jako tych, którzy przenoszą doświadczenia przez granice językowe i symboliczne. Jennifer Croft, przekładająca Tokarczuk na angielski, podejmuje tę metaforę w tekście *The Order of Things*, analizując proces pracy nad *Księgami Jakubowymi*. Zwraca uwagę na kreatywne i etyczne wyzwania, przed którymi staje tłumacz, podkreślając, że przełożenie tekstu wymaga nie tyle wierności słowu, co uchwycenia jego duchowej i estetycznej istoty. Zestawione perspektywy pokazują, że akt przekładu to nie tylko operacja językowa, lecz także twórcze poszukiwanie sensu, który przemieszcza się, zmienia i rezonuje w nowym kontekście kulturowym. Dzięki temu tłumaczenie staje się miejscem spotkania tradycji, wrażliwości i światopoglądów, ujawniając złożoną strukturę ludzkiego doświadczenia zawartą w literaturze.

A New Life for the Text? Olga Tokarczuk, Walter Benjamin and the Meaning of Translation

Both Walter Benjamin and Olga Tokarczuk emphasise the philosophical and existential dimension of translation, far exceeding a search for linguistic equivalents. In his classic essay "The Task of the Translator" Benjamin argues that literary translation is not a matter of literal correspondence but of revealing deep affinities between languages—what he calls "pure language", a realm beyond individual linguistic systems. A successful rendering thus reflects the author's intention while functioning as an autonomous textual entity, endowing the work with a fresh dimension. Tokarczuk, in "Hermes' Labours: How Translators Save the World Every Day", presents translation as an act of intercultural mediation. Drawing on the figure of Hermes, she describes translators as messengers who carry human experience across linguistic and symbolic borders. Jennifer Croft, Tokarczuk's principal English translator, develops this metaphor in "The Order of Things", her account of translating "The Books of Jacob". She foregrounds the creative and ethical challenges involved, arguing that the translator's task is less to replicate words than to capture a work's spiritual and aesthetic essence. Viewed together, these perspectives show translation to be not merely linguistic procedure but a creative pursuit of meaning that shifts, evolves and resonates within a new cultural context. Translation thus becomes a meeting-ground of traditions, sensibilities and world-views, exposing the intricate texture of human experience encoded in literature.

Media partner / Media partners

londynek.net
UK Polish Community Online

Biuletyn
Polonistyczny